

**POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO BÝVALÝCH URBARIALISTOV
OBCE PRIBYLINA**
Obecná ulica 384/6, 032 42 Příbylina

Správa o činnosti výboru a plnení úloh vyplývajúcich z Programu starostlivosti o les v roku 2023

Správa o činnosti výboru a plnení úloh vyplývajúcich z Programu starostlivosti o les v roku 2023

1 Úvod

Vážení členovia pozemkového spoločenstva, rok 2023 bol z ekonomického pohľadu poznačený opätovným výrazným prepadom cien guľatiny na tuzemskom aj zahraničnom trhu, čo v kontexte nízkeho objemu vyťaženej drevnej hmoty spôsobilo podstatné zníženie tržieb oproti minulému roku. Výboru pozemkového spoločenstva sa napriek tomu darilo plniť úlohy vyplývajúce zo schváleného plánu úloh, ako aj uznesení týkajúcich sa opatrení na zvýšenie ekonomickej efektívnosti pozemkového spoločenstva. Dokázali sme zabezpečiť potrebný objem výkonov v lesopestovnej činnosti, vykonať všetky práce pri údržbe a opravách majetku a zabezpečiť čiastočné financovanie zalesňovania z grantových prostriedkov. Dosiahnutie kladného hospodárskeho výsledku v tomto roku teda nebolo jednoduché. Bojovali sme s prevádzkovými problémami, najmä chronickým nedostatkom dodávateľov ťažbových prác, ako aj prác v lesopestovnej činnosti, ale aj neustále sa zväčšujúcou byrokraciou.

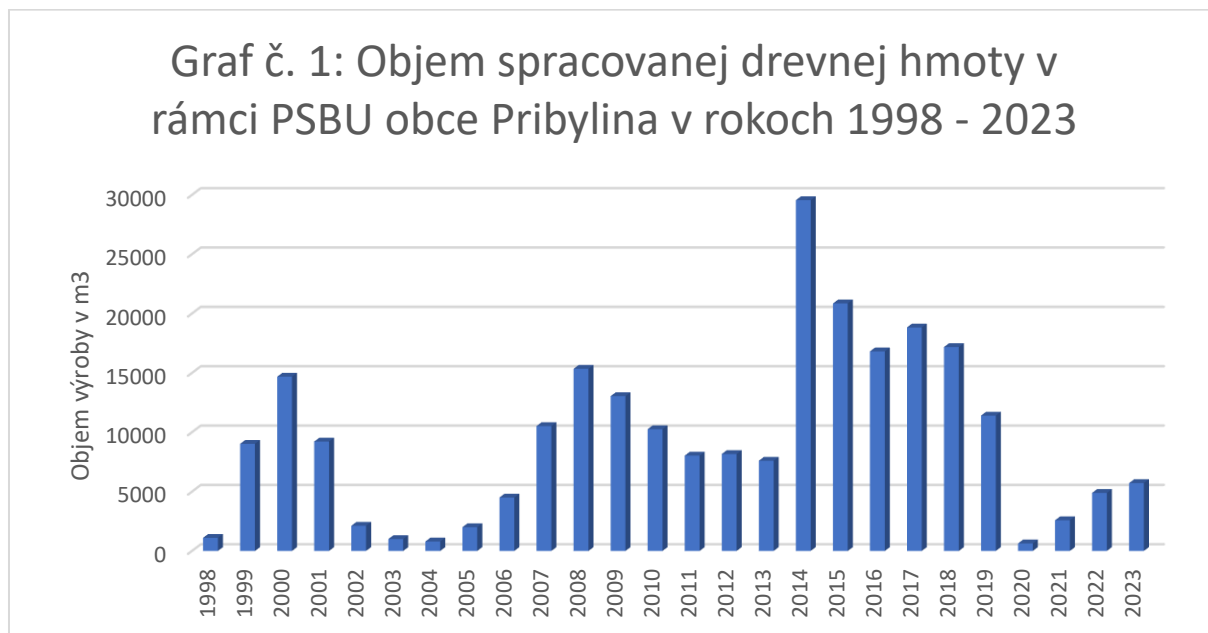
2 Činnosť výboru a personál pozemkového spoločenstva

Výbor pozemkového spoločenstva v roku 2023 pracoval v zložení: Ing. Michal Králik – predseda, Ing. Vladimír Cisár – podpredseda, Mgr. Vladimír Jurík – tajomník, Ľuboš Bobrik – člen, Branislav Jurík – člen, Stanislav Mikuš – člen, Marek Pozor – člen. Výbor zasadal celkovo 13 krát (z toho 1 krát prostredníctvom hlasovania Per rollam) a prijal 105 uznesení, ktoré boli splnené, alebo ich plnenie prebieha priebežne. Priemerná účasť na zasadnutiach výboru predstavovala 74 %. Na zasadnutia výboru bola prizývaná aj predsedníčka dozornej rady Mgr. Dagmar Jurčová.

V kontexte vývoja situácie s obmedzením ťažieb, ako aj celkovej ekonomickej situácie spoločenstva, pristúpil výbor v roku 2020 k redukcii počtu zamestnancov. V zmysle § 47 zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch, je naše pozemkové spoločenstvo vzhľadom na obhospodarovanú výmeru povinné zamestnávať okrem odborného lesného hospodára ešte jednu osobu s minimálne s úplným stredným odborným vzdelaním lesníckeho zamerania. Z uvedeného dôvodu funkciu lesníka vykonával aj v roku 2023 predseda spoločenstva Ing. Michal Králik, bez nároku na navýšenie mzdy.

3 Ťažba dreva, spracovanie kalamity

V roku 2023 sme spracovali celkove **5.718,64 m³**. Aj keď uvedený objem predstavuje určité navýšenie oproti predchádzajúcim rokom, stále sa jedná o štvrtý najnižší objem výroby od roku 2006 (viď graf č. 1). Plánovaný objem výroby na rok 2023 bol 4.500 m³, pričom zahŕňal spracovanie kalamitnej hmoty na LPF v predpokladanom objeme 3.500 m³ a spracovanie kalamity a výchovné zásahy na bielych plochách v predpokladanom objeme 1.000 m³. Tento plán sa nám podarilo realizovať v plnom rozsahu.

Celkove bolo v rokoch 2019 až 2023 spracovaných 25.225 m³ drevnej hmoty. To predstavuje iba štvrtinu objemu ťažieb oproti predchádzajúcim piatim rokom. Zároveň je to najnižší 5 ročný objem ťažieb za celú existenciu nášho pozemkového spoločenstva.

3.1 Výroba

V roku 2023 nebola našim pozemkovým spoločenstvom realizovaná žiadna úmyselná rubná ťažba a celý objem výroby sa sústredil na spracovanie drevnej hmoty suchárov, aktívnych chrobačiarov, drevnej hmoty z vetrovej kalamity z predchádzajúceho obdobia a výchovných ťažieb. Organizácia ťažbových prác bola obmedzovaná vydávaním povolení zo strany orgánov a organizácií ochrany prírody. V tomto smere došlo opätovne k zmene pravidiel, pričom sa termín povolení na realizáciu ťažieb presunul na obdobie od 1. augusta do 31. januára. Výnimku tvorili výchovné ťažby a spracovanie kalamity na bielych plochách, ktoré sa mohli realizovať od 1. októbra do 31. marca. Mesačný výkon sa pohyboval od 250 do 2.600 m³. **Celkový objem spracovanej kalamity v roku 2023 je 4.868,92 m³, objem drevnej hmoty vyťaženej pri výchovnom zásahu na bielej ploche Lazy bol 849,72 m³.**

Bohužiaľ musíme konštatovať, že sa naplnili naše obavy a obmedzenie ťažieb vo vegetačnom období zo strany rezortu životného prostredia aj v roku 2023 spôsobilo opätovný nárast početnosti populácie lykožrúta smrekového, ktorého početnosť sa nám darilo aktívnym manažmentom do roku 2019 úspešne znižovať. Zároveň pretrváva problém so zabezpečovaním personálu pre prácu v ťažbe dreva, hlavne špecialistov na približovanie dreva koňmi a lanovkami. S veľkým úsilím sa nám ale podarilo pre naše pozemkové spoločenstvo udržať dostatočné kapacity.

Výrobu drevnej hmoty v roku 2023 zabezpečovali štyria dodávateľia. Celkový objem a fakturovaná cena výroby jednotlivých dodávateľov sú uvedené v tabuľke č. 1.

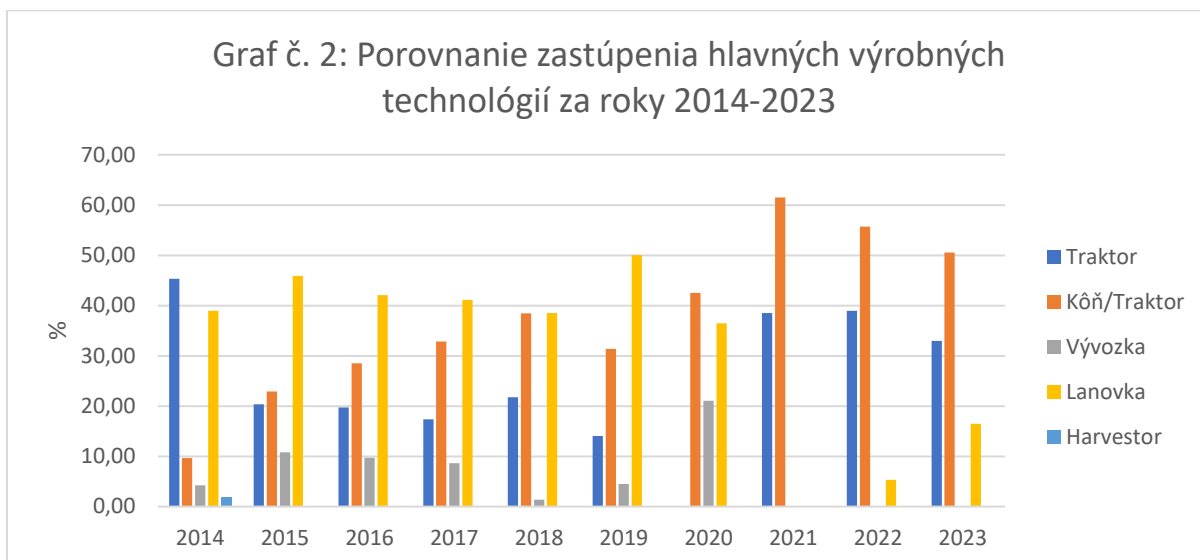
Tabuľka č. 1: Podiel jednotlivých dodávateľov a fakturovaných cien vo výrobe drevnej hmoty

Dodávateľ	Objem (m3)	Fakturované (EUR)	Priemerná cena (EUR/m3)
<i>Debnár</i>	523,81	14526,41	27,73
<i>IP-LES s.r.o.</i>	2890,89	81234,63	28,10
<i>TETRIX s.r.o.</i>	793,22	22210,16	28,00
<i>Rental service s.r.o.</i>	1510,72	52732,38	34,91
Spolu	5718,64	170703,58	29,85

Celkove bolo v rámci pracovných skupín v roku 2023 nasadených 6 traktorov, 1 vývozka (používaná na vývoz hmoty určenej na štiepkovanie), 1 lanovka a 2 kone. Pri nasadzovaní ťažbových technológií sme sa snažili o maximálnu efektivitu a maximalizáciu využívania najlacnejšej traktorovej technológie. Zastúpenie jednotlivých ťažbových technológií je uvedené v tabuľke č. 2 a graficky zobrazené v grafe č. 2, pre porovnanie uvádzam aj zastúpenie jednotlivých ťažbových technológií v rokoch 2014 – 2023.

Tabuľka č. 2: Zastúpenie jednotlivých technológií v rámci celkového objemu ťažby v rokoch 2014 – 2023

Spolu	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Technológia	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
<i>Traktor</i>	45,30	20,36	19,73	17,36	21,74	14,07	0,00	38,50	38,97	32,97
<i>Kôň/Traktor</i>	9,66	22,91	28,49	32,86	38,42	31,39	42,50	61,50	55,73	50,54
<i>Vývozka</i>	4,25	10,83	9,72	8,63	1,35	4,49	21,03	0,00	0,00	0,00
<i>Lanovka</i>	38,93	45,90	42,06	41,15	38,49	50,05	36,47	0,00	5,30	16,49
<i>Harvestor</i>	1,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SPOLU	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Z uvedenej tabuľky a grafu vyplýva vysoký podiel technológie kôň/traktor, ktorá predstavuje v celkovom objeme výroby až 50,54 %. Vysokému zastúpeniu tejto technológie sme sa nedokázali vyhnúť vzhľadom na to, že veľký objem spracovávaného dreva mal charakter roztrúsenej kalamity, ako aj pre minimalizáciu škôd na porastoch a prostredí. Zároveň sme zaznamenali viac ako 10% nárast lanovkovej technológie oproti roku 2022.

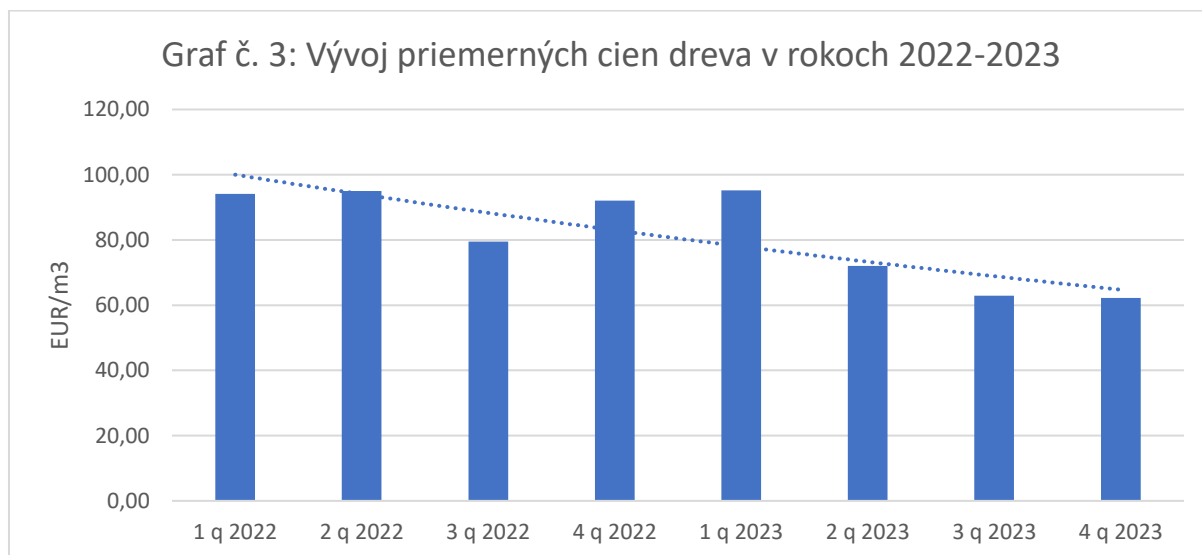
Celkové priemerné výrobné náklady na meter kubický v roku 2023 sú 29,85 EUR. Pre porovnanie uvádzam, že priemerné výrobné náklady pri spracovaní kalamity v roku 2022 boli 26,25 EUR/m³. Ročný nárast priemerných výrobných nákladov predstavuje 3,60 EUR/m³ (13,71 %).

Nárast priemerných výrobných nákladov je spôsobený viac ako 10 % nárastom využitia lanovkovej technológie. Zároveň bolo nevyhnutné spracovať kalamitu v porastoch 256 a 361 A, kde sa nám výroba vzhľadom na mimoriadne nízku objemovosť drevnej hmoty v predmetných porastoch (porasty s vekom do 50 rokov) značne predražila. Okrem uvedených prípadov ostali tarify pre jednotlivé výrobné technológie nezmenené.

Evidenčne je výroba v zmysle uznesenia zhromaždenia konaného 31.5.2014 podchytená na číselníkoch dlhého dreva, ktoré sú zakladané podľa jednotlivých mesiacov, dodávateľov a porastov. Prvotná evidencia výroby je archivovaná u predsedu pozemkového spoločenstva/lesníka Ing. Michal Králik. Evidencia výroby bola pravidelne kontrolovaná predsedníčkou dozornej rady pozemkového spoločenstva Mgr. Dagmar Jurčovou.

3.2 Predaj dreva

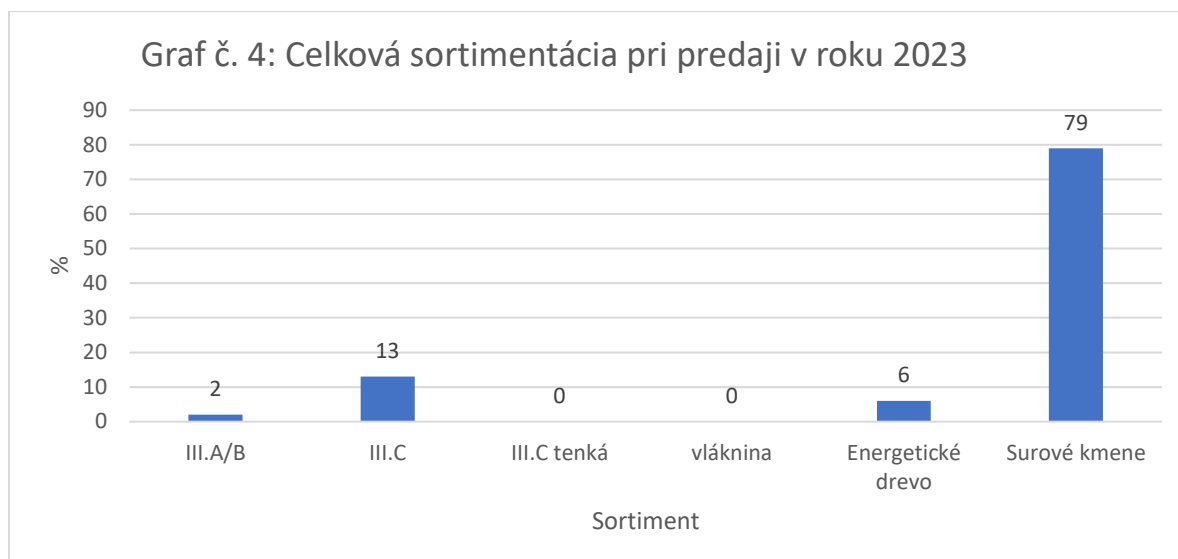
Rok 2023 bol charakteristický výrazným prepadom cien dreva na Slovenskom trhu. Maximálnu výšku ceny dosiahli v prvom kvartáli. V druhom polroku boli ceny nižšie až o 35 %. Vývoj cien drevnej hmoty za posledné dva roky v zmysle údajov „Informačného listu Národného lesníckeho centra“ je zobrazený v grafe č. 3. Pre lepšiu predstavu vývoja cien je v grafe vložená trendová spojnica.

Výbor pozemkového spoločenstva v snahe o udržanie tržieb pokračoval v trende maximalizácie objemu drevnej hmoty predávanej formou aukcií. Menej hodnotná hmota bola manipulovaná na palivové drevo, pričom prípadné piliarske výrezy boli predávané cez odberateľské firmy In-motion s.r.o. a Woodvia s.r.o.. Firma In-motions.r.o. zároveň zabezpečovala rozvoz paliva pre podielnikov. Špecifikom roku 2023 bola nutnosť spracovania určitého objemu drevnej hmoty, ktorá vzhľadom na nízku objemovosť a kvalitu, alebo veľký podiel mäkkej hniloby nebola vhodná na výrobu palivového dreva. Pre odbúranie ďalších výrobných nákladov, bolo ekonomicky najvýhodnejšie predáť túto hmotu ako energetické drevo na výrobu drevnej štiepky. Takáto hmota tvorila v roku 2023 až 6 % z objemu predaja. Odber energetického dreva a výrobu drevnej štiepky zabezpečovala firma Woodvia s.r.o..

Systém predaja drevnej hmoty zavedený v roku 2021 sa prejavil aj na sortimentácii predávanej drevnej hmoty. Najvyššie zastúpenie v predávaných sortimentoch mali surové kmene (až 79 %), ktoré boli dražené v aukciách. Z ostatných sortimentov mala významné zastúpenie pri predaji už iba piliarska guľatina kvalitatívnej triedy III.C (13 %) a energetické drevo (6%).

Celková sortimentácia drevnej hmoty za rok 2023 je uvedená v grafe č. 4.

Predaj drevnej hmoty jednotlivým odberateľom ako aj priemerné speňaženie drevnej hmoty pri predaji je uvedený v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3: Objem a priemerné speňaženie drevnej hmoty v roku 2023 podľa odberateľov

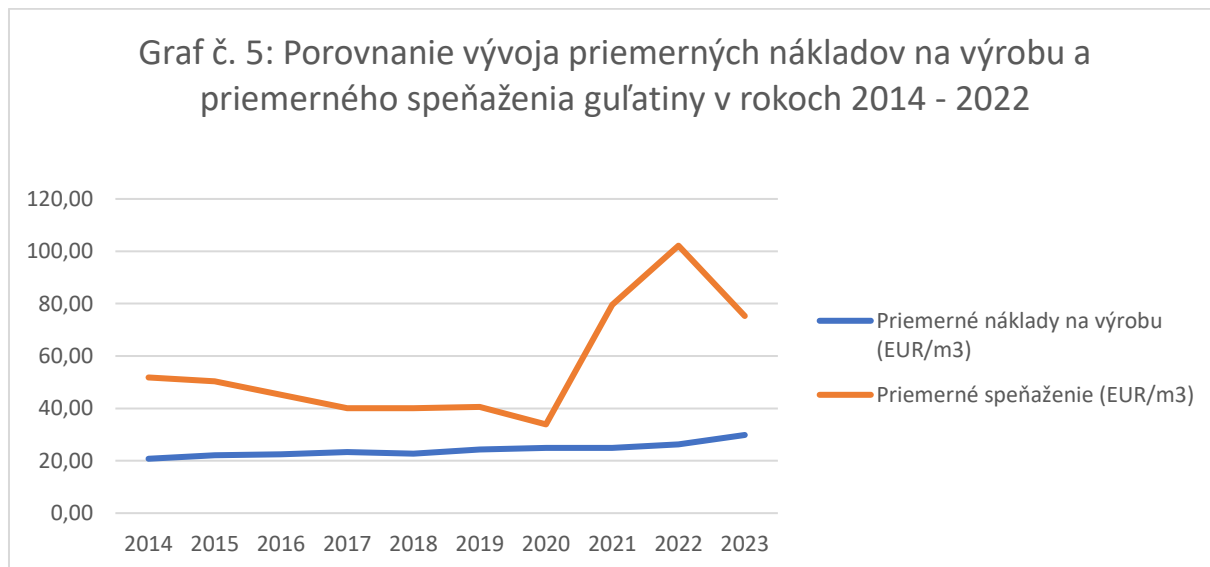
Dodávateľ	Objem (m ³)	Fakturované (EUR)	Priemerná cena (EUR/m ³)
Aukcie	3227,87	263300,56	81,57
WoodVia s.r.o.	490,00	22531,81	45,98
In-motion s.r.o.	463,89	29208,34	62,96
Spolu	4181,76	315040,71	75,34

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že vyššie speňaženie sa nám podarilo dosiahnuť pri predaji dreva na aukciách. Pre objektivitu však treba spomenúť fakt, že do dražby sme dodávali kvalitnejšiu drevnú hmotu. Najnižšie speňaženie dosiahla firma Woodvia s.r.o., ktorá realizovala aj nákup energetického dreva, ktoré nebolo vhodné ako palivo pre podielnikov. V prípade oboch priamych odberateľov zodpovedá priemerné speňaženie zastúpeniu odoberaných sortimentov, ako aj meniacim sa cenám dreva v priebehu roku 2023.

Priemerné speňaženie drevnej hmoty za rok 2023 predstavuje 75,34 EUR/m³. Pre porovnanie uvádzam, že priemerné speňaženie PSBU obce Pribylina v roku 2022 bolo 102,15 EUR/m³. Môžeme teda konštatovať, že priemerné speňaženie drevnej hmoty je nižšie o 26,81 EUR/m³ (26,25 %). Uvedený pokles priemerných cien je spôsobený najmä vysokým poklesom výkupných cien veľkých drevospracujúcich podnikov najmä v druhom polroku 2023 (viď graf č. 3). Podľa „Informačného listu Národného lesnického centra“ bolo priemerné speňaženie ihličnatej guľatiny v nešťatných lesoch

v roku 2023 73,09 EUR/m³. Nášmu pozemkovému spoločenstvu sa podarilo dosiahnuť vyššie speňaženie dreva ako je celoštátny priemer neštátnych lesov o 2,25 EUR/m³ (2,99 %).

Porovnanie vývoja priemerných nákladov na výrobu a priemerného speňaženia guľatiny v rokoch 2014 – 2023 je uvedené v grafe č. 5

Zostatky vyrobenej drevnej hmoty boli inventarizačne zistené podľa jednotlivých dodávateľov a skladov k 31.12.2023 v celkovom objeme 612,00 m³.

Evidencia predaja drevnej hmoty je vedená samostatne pre aukcie a priamy predaj odberateľom. V prípade aukcií je evidencia vedená samostatne pre každú dražbu a zahŕňa:

1. **Screenshot oznamu o vyhlásení dražby dreva** z webového sídla pozemkového spoločenstva.
2. **Kópiu číselníkov dlhého dreva** v príslušnej dražbe, originály sú zakladané samostatne podľa porastov a mesiacov
3. **Kópiu faktúry za výrobu** – pre krížovú kontrolu
4. **Zaslané ponuky** jednotlivých účastníkov dražby
5. **Záznam z aukcie predaja drevnej hmoty** podpísaný členmi komisie
6. **Zmluvu o predaji**
7. **Kópie dokladov o pôvode dreva**
8. **Kópiu faktúry za predaj guľatiny**
9. **Doklad o pripísaní platby na účet spoločenstva (výpis z účtu)** – pre krížovú kontrolu
10. **Tabuľku evidencie dokladov o pôvode dreva za príslušný mesiac** – pre krížovú kontrolu

Pri priamom predaji drevnej hmoty odberateľom je evidencia vedená samostatne podľa odberateľov a jednotlivých mesiacov a obsahuje:

1. **Kópie číselníkov dlhého dreva** – pre krížovú kontrolu
2. **Kópiu faktúry za výrobu** – pre krížovú kontrolu
3. **Doklady o pôvode dreva** – originály sú zakladané samostatne podľa poradových čísel, druhé kópie sú prílohou originálov faktúr za predaj guľatiny)
4. **Preberacie protokoly** (v prípade ak boli vystavené)
5. **Tabuľku evidencie dokladov o pôvode dreva**
6. **Kópiu faktúry za predaj guľatiny**
7. **Evidenciu pohybu drevnej hmoty na skladoch dreva**
8. **Doklad o pripísaní platby na účet spoločenstva (výpis z účtu)** – pre krížovú kontrolu

Evidencia predaja drevnej hmoty je archivovaná u predsedu pozemkového spoločenstva/lesníka Ing. Michal Králik. Kontrola predaja drevnej hmoty bola realizovaná každomesačne predsedníčkou dozornej rady Mgr. Dagmar Jurčovou.

Tabuľka č. 4: Porovnanie výroby a predaja drevnej hmoty v roku 2023

PSBU Pribylina spolu za rok 2023							
Príjem (m3)			Výdaj (m3)				
Zásoby - prenos z 2022	Debnár	3,20	3,20	Predaj	Dražby	3227,87	4181,76
					WoodVia s.r.o.	490,00	
			In-motion s.r.o.		463,89		
Výroba 2023	Debnár	523,81	5732,44	Kániky	31,61	31,61	
	IP-LES s.r.o.	2890,89		Palivo	784,09	784,09	
	TETRIX s.r.o.	793,22		Úžitkové	97,94	97,94	
	Rental services.r.o.	1510,72		Zbytky po ťažbe	8,51	8,51	
	Samovýroba	13,80		Žrde	2,10	2,10	
				Krádež	2,03	2,03	
				Vlastná spotreba PSBU Pribylina	15,60	15,60	
				Sklady k 31.12.2023	Debnár	166,14	612,00
					IP-LES s.r.o.	127,54	
					RentalService s.r.o.	318,32	
SPOLU	5735,64		SPOLU	5735,64			
Rozdiel					0		

3.3 Výroba a predaj biomasy

Naše pozemkové spoločenstvo sa snaží pri výrobe biomasy (štiepky) zohľadňovať hlavne ekologické podmienky v jednotlivých porastoch. Vzhľadom k tomu, že väčšina nami obhospodarovaných porastov sa vyskytuje na plochách s nižšou bonitou a s kamenitým podkladom, realizovali sme v minulosti zber a odvoz poťažbových zbytkov minimálne.

Haluzinu sme nechávali po uhodení v poraste, ako základný substrát pre ďalšiu tvorbu humusu. V roku 2022 nastala špecifická situácia, kedy lavína padnutá z Otrhancov spôsobila škody na lese v žľaboch, ako aj na dne doliny. Vzhľadom na extrémne poškodenie guľatiny spôsobené lavínou, kedy prakticky každý kmeň bol zlomený a rozštiepený, bola táto drevná hmota použiteľná na piliarske spracovanie iba vo veľmi obmedzenej miere. Podobne by bola nerentabilná aj výroba palivového dreva (nízka objemovosť predmetnej guľatiny a dlhé približovacie vzdialenosti v ťažkom teréne významne navýšovali náklady). Z uvedených dôvodov sa výbor pozemkového spoločenstva rozhodol uzatvoriť zmluvu s firmou WoodVia s.r.o., ktorá vyviezla túto hmotu z porastu na vlastné náklady a následne ju použila na výrobu drevnej štiepky. V prípade ak bola časť vyvezenej drevnej hmoty použiteľná na piliarske spracovanie, bola vykonaná jej manipulácia a túto hmotu uvedená firma kupovala ako zodpovedajúci sortiment. Palivové drevo, ktoré vzniklo pri manipulácii bolo dodávané členom pozemkového spoločenstva. Podobne tak by bola nerentabilná aj výroba piliarskych výrezov alebo palivového dreva zo spracovania kalamity v porastoch 256 a 361 A, nakoľko sa jednalo o mladé porasty s vekom do 50 rokov. Z uvedeného dôvodu sme pristúpili k ťažbe stromovou metódou (ťažba a približovanie celých stromov bez odvetvovania na odvozné miesto), čím sme aspoň čiastočne znížili výrobné náklady, náklady na uhadzovanie haluziny a navýšili množstvo vyprodukovanej štiepky.

Ďalším zdrojom materiálu na výrobu drevnej štiepky boli 2 metrové výrezy s nadmernou mäkkou hnilobou, ktoré nespĺňali požiadavky technickej normy pre vlákninové drevo, ani pre prípravu palivového dreva.

Celkove sme v roku 2023 predali biomasu v objeme 267,54 ton, v cene 5279,94 EUR.

4 Pestovná činnosť

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch aj v roku 2023 naše pozemkové spoločenstvo popri úlohách v ťažbe a ochrane lesa, veľa úsilia venovalo lesopestovnej činnosti. V nadväznosti na ťažby v dôsledku podkôrnikovej kalamity sme povinní obnovovať lesné porasty do dvoch rokov od vzniku holiny a následne sa starať o zalesnené plochy. Celkove boli v roku 2023 vykonané v lesopestovnej činnosti práce v hodnote 168.858,69 EUR. Náklady súvisiace s realizáciou lesopestovných prác boli hradené z prostriedkov pozemkového

spoločenstva vo výške 141.885,19 EUR a z projektových prostriedkov nadácie Slovenského plynárenského priemyslu a.s. vo výške 26.973,50 EUR.

Realizácia pestovných prác bola formou subdodávky vykonaná overenými domácimi dodávateľskými firmami Portfel s.r.o., Somstrom s.r.o., Lesos s.r.o., p. Ľuboš Jánoščík a Ing.Enrik Papán- Lespap. Dodávateľmi sadeníc boli Loskol s.r.o., LES-POL s.r.o., a Jozef Majerský. Preberanie prác v lesopestovnej činnosti vykonávali odborný lesný hospodár a predseda PSBU, spolu so zástupcami všetkých dodávateľov.

4.1 Zalesňovanie

V roku 2023 sme zalesňovanie uskutočnili iba v jarnom období, v celkovom objeme 130.400 kusov sadeníc. Zalesnená plocha predstavovala 29,28 hektára. Z uvedeného objemu predstavovalo 26 % prvé (7,56 ha) a 74 % opakované zalesňovanie (21,72 ha).

Tabuľka č. 5: Druhovú skladbu sadeníc pri zalesňovaní je uvedená v tabuľke

Drevina	Počet sadeníc (ks)	%
<i>Buk lesný</i>	13250	10,16
<i>Borovica lesná</i>	11250	8,63
<i>Jedľa biela</i>	31500	24,16
<i>Javor horský</i>	22100	16,95
<i>Smrekovec opadavý</i>	11800	9,05
<i>Smrek obyčajný</i>	27100	20,78
<i>Ostatné listnáče (JB, BH, JS, JŠ, BR)</i>	13400	10,27
SPOLU	130400	100,00

Zalesňovanie bolo realizované voľnokorennými sadenicami v počte 127.750 ks na lesnom pôdnom fonde a 2.650 ks ako náhradná výsadba na bielej ploche Lazy. Konkrétne na holinách Brišné, Sokol, Vesník, Medzi vody, Lehota, Záhutie, Manderliačka, Za Kubovská, Bystrá, Pred Dedinským, Suchý Hrádok, Krivul'a, Kozová a Račková dolina a bielych plochách Lazy, Soliská a Vesník. Náhradná výsadba na bielej ploche Lazy sa realizovala ako alej odrastkov javora horského s výškou minimálne 150 cm po oboch stranách cesty, v počte 50 kusov. Rovno počas výsadby boli vysadené stromy zabezpečené oporným kolom a tubusovou ochranou kmeňa proti vytĺkaniu a ohryzu zverou. Zároveň bolo na danej ploche vysadených 2.600 kusov sadeníc (jedľa, buk) ako podsadba na presvetlených plochách po realizovanej výchovnej ťažbe. Je treba dodať, že pre zvýšenie ujatosti boli sadenice ošetrené máčaním v prípravku Aquasorb, ktorý chráni koreňový systém sadeníc pred vplyvom sucha. **Celkové náklady na zalesňovanie**

v roku 2023 predstavovali 90.162 EUR. Náklady spojené so zalesňovaním boli hradené vo výške 63.188,50 EUR z prostriedkov finančnej rezervy na lesopestovnú činnosť a čiastočne z projektových prostriedkov nadácie Slovenského plynárenského priemyslu a.s. vo výške 26.973,50 EUR..

4.2 Starostlivosť o kultúry

V rámci starostlivosti o založené kultúry boli realizované dva výkony:

- a) ***Ochrana kultúr proti burine vyžínaním*** – vyžínanie bolo vykonané ručne na ploche 203,63 hektára v celkovej cene 30.157,96 EUR. Vzhľadom na vývoj počasia a následné odrastanie buriny nebolo nutne vykonávať druhé vyžínanie.
- b) ***Ochrana kultúr proti zveri*** – ochrana sa vykonávala po zdrevnatení výhonkov zakladaním plastových manžiet, so zameraním na ochranu terminálov. K zmene technológie sme pristúpili v roku 2020 a to z dôvodu možnosti zahrnutia výkonu do projektu „*Zlepšovanie stavu druhov a biotopov európskeho významu v lesných ekosystémoch vybratých chránených územií*“. Môžeme konštatovať, že sa uvedená technológia osvedčila . Ochrana bola vykonaná na ploche 144,04 hektárov v cene 15.243,60 EUR (cena práce 12.963,60 EUR, zakúpený materiál – 15.000 ks štipcov 2.280,00 EUR).

Celkové náklady na ošetrovanie a ochranu kultúr predstavovali 45.401,56 EUR.

Náklady spojené boli v plnej miere hradené z prostriedkov finančnej rezervy.

4.3 Príprava pôdy na umelú obnovu

Príprava pôdy na umelú obnovu lesa bola vykonaná v objeme 4297,36 m³. **Náklady na prípravu pôdy v celkovej hodnote 17.745,46 EUR boli uhradené z finančnej rezervy na lesopestovnú činnosť z predchádzajúcich rokov.**

4.4 Ochrana kmeňovín proti obhryzu zverou

Vzhľadom na výrazné presvetlenie porastu 256 po spracovaní kalamity v ňom, bolo veľké riziko intenzívneho poškodzovania kmeňov stromov obhryzom zverou. Z uvedeného dôvodu sme v tomto poraste vykonali ochranu proti zveri zakladaním plastovej sieťoviny Polynet na kmene. Ochranu sme vykonali na 500 kusoch cieľových stromov. **Celkové náklady**

na toto opatrenie predstavovali 1.941,67 EUR (materiál 1191,67 EUR, práca 750,00 EUR) a boli v plnom rozsahu hrazené z rezervy na lesopestovnú činnosť..

4.5 Prerezávky

Prerezávky boli vykonané v rozsahu 20 ha na bielej ploche Lazy a 14,02 ha na lesnom pôdnom fonde. Náklady na prerezávky predstavujú spolu 13.608,00 EUR. Prerezávky boli v plnom rozsahu hrazené z rezervy na lesopestovnú činnosť.

Objem realizovanej pestovnej činnosti oproti plánu hlavných úloh prijatého korešpondenčným valným zhromaždením v roku 2023 je uvedený v tabuľke č. 6:

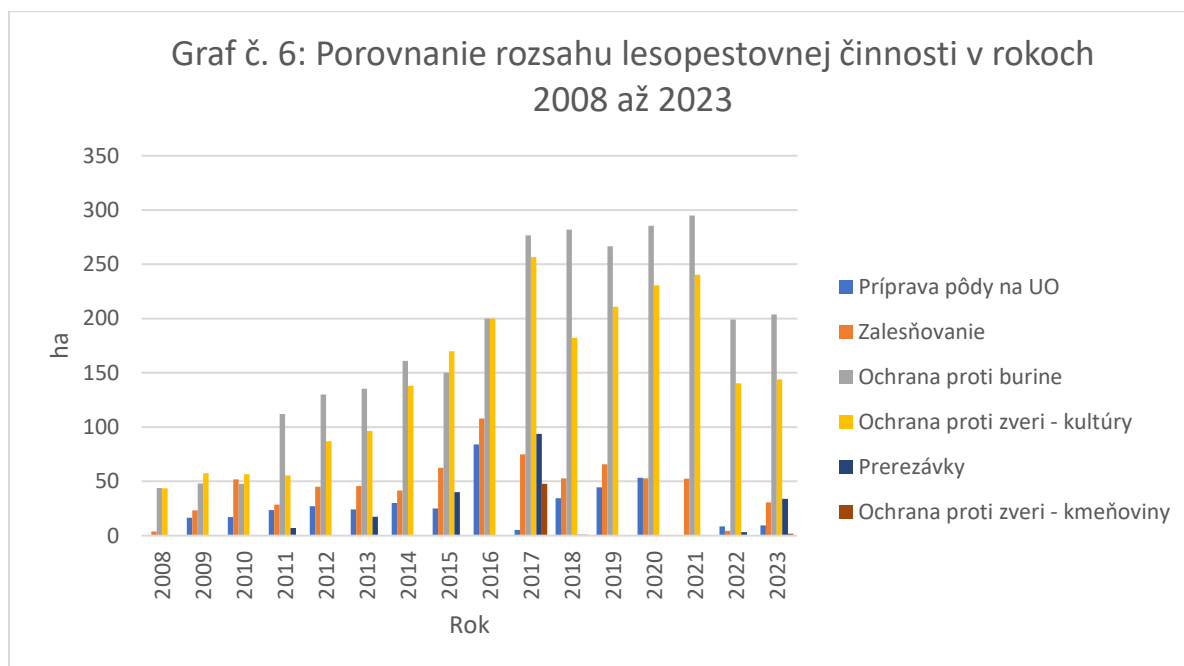
Tabuľka č. 6: Plnenie plánu pestovnej činnosti

Výkon	Jednotka	Plán		Skutočnosť		% plnenia
		Objem	Celková cena (EUR)	Objem	Celková cena (EUR)	
Príprava na umelú obnovu lesa	m3	5000	20000,00	4297,36	17745,46	85,94
Umelá obnova lesa	ks	67000	67000,00	130400	90162,00	194,62
Ochrana kultúr proti burine	ha	200	32000,00	203,63	30157,96	101,81
Ochrana kultúr proti zveri	ha	150	15000,00	144,04	15243,60	96,02
Ochrana kmeňovín proti zveri	ha	0	0,00	1,75	1941,67	-
Prerezávky	ha	40	16000,00	34,02	13608,00	85,05
Spolu			150000,00		168858,69	

Niektoré úlohy zo schváleného Plánu hlavných úloh sme nerealizovali v plnom rozsahu. Zmeny oproti plánu boli minimálne a pristúpili sme k nim z dôvodu maximalizácie efektívnosti vynakladaných prostriedkov. V prípade umelej obnovy lesa sme prekročili plánovaný objem o 94 %. Pre financovanie tohto výkonu sa nám podarilo získať dotáciu od nadácie Slovenského plynárenského priemyslu a.s. vo výške 26.973,50 EUR a teda plánovaný rozpočet pre financovanie výkonu z vlastných zdrojov ostal zachovaný aj napriek navýšeniu objemu zalesňovania.

Pre porovnanie uvádzam v grafe č. 6 rozsah realizovanej lesopestovnej činnosti v posledných rokoch.

Graf č. 6: Porovnanie rozsahu lesopestovnej činnosti v rokoch 2008 až 2023

5 Ochrana lesa

5.1 Ochrana proti podkôrnemu hmyzu

Situácia v ochrane lesa v roku 2023 pokračovala v kontinuálnom navyšovaní objemu podkôrníkovej kalamity naštartovanej nespracovaním vetrovej kalamity v roku 2020. Tento negatívny trend podporuje aj obmedzovanie spracovávania aktívnych chrobačiarov v období od 1. februára do 31. júla kalendárneho roku. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, znovu došlo aj k vývoju druhej generácie podkôrneho hmyzu. Nerozvážne a amatérske rozhodnutia orgánov a organizácií ochrany prírody, ako aj obštrukcie zo strany mimovládnych organizácií spôsobujú nenávratné škody na našom majetku

Vzhľadom k uvedenej nepriaznivej situácii sme sa snažili vo vegetačnom období bojovať s podkôrným hmyzom aspoň inštaláciou 130 kusov feromónových lapačov. Z uvedeného počtu bolo 125 ks lapačov osadených v porastoch s kombinovanými návnadami PC IT Ecolure mega tubus. Lapače umiestnené na odvozných miestach boli osadené aj feromónovými návnadami na odchyt drevokaza čiarkovaného. Pre objektivitu však treba povedať, že vzhľadom na veľký objem ponechanej drevnej hmoty plnili lapače skorej iba monitorovaciu funkciu.

5.2 Ochrana proti požiarom

Ochrana proti požiarom bola realizovaná v mimopracovných dňoch požiarnymi hliadkami, ktoré vykonávali zamestnanci PSBU, členovia výboru a dozornej rady. Celkove bolo

od 1.5. do 31.10.2023 vykonaných 58 bežných hliadok. V roku 2023 nebol vyhlásený čas zvýšeného požiarneho nebezpečenstva. Požiarne hliadky sú evidované v Požiarnej knihe.

V roku 2023 sme na nami obhospodarovaných pozemkoch zaevidovali jeden požiar. V podvečerných hodinách dňa 17.7.2023 spozoroval zadymenie a plamene v poraste č. 250 A na začiatku Bystrej doliny náhodný turista, pričom o danej skutočnosti informoval personál pozemkového spoločenstva. Požiar bol bezodkladne lokalizovaný a do príchodu hasičov sa snažili zabrániť jeho rozširovaniu predseda pozemkového spoločenstva s odborným lesným hospodárom. Po príchode hasičov bol požiar zlikvidovaný a požiarovisko odovzdané personálu pozemkového spoločenstva. Druhý deň bolo zabezpečené obkopenie požiaroviska, aby nedošlo k náhodnému šíreniu podzemného požiaru koreňmi stromov. Celkove bola požiarom poškodená plocha cca. 100 m². Vzhľadom na odľahlosť miesta požiaru a búrku, ktorá bola v oblasti krátko pred vznikom požiaru, je najpravdepodobnejším dôvodom vzniku požiaru blesk.

Dňa 21.9.2023 prebehla hĺbková kontrola systému zabezpečenia protipožiarnej ochrany Hasičským a záchranným zborom v Liptovskom Mikuláši. Zo strany kontrolného orgánu neboli nášmu pozemkovému spoločenstvu vytknuté žiadne nedostatky.

6 Poľovníctvo

Pozemkové spoločenstvo Bývalých urbarialistov obce Pribylina obhospodaruje poľovný revír „Bystrá“ vo vlastnej réžii. Tým sú vytvorené podmienky pre podielnikov (resp. ich rodinných príslušníkov) vykonávať poľovníctvo ako záujmovú činnosť. V roku 2023 mal náš poľovný revír 33 členov. Riadenie poľovníctva v rámci PR Bystrá zabezpečovala v zmysle stanov „komisia poľovníctva v zložení: Ján Stračiak – poľovný hospodár, Miroslav Stračiak – člen, Ivan Beharka – člen, Ivan Pozor – člen, Ing. Michal Králik – člen delegovaný výborom PSBU.

Primárnym cieľom PSBU je zabezpečiť dobrý zdravotný stav a správnu druhovú, vekovú, sociálnu a kvalitatívnu štruktúru populácií voľne žijúcej zveri, v súlade s normovanými kmeňovými stavmi zveri. Dosiahnutiu týchto cieľov podriadili svoju činnosť aj členovia PR Bystrá. Celkove v poľovnom revíri odpracovali 1063 brigádnických hodín, čo predstavuje 32 hodín na člena.

Na prikrmovanie zveri v zimnom období bolo pripravených v zmysle Plánu starostlivosti o revír pre rok 2023, ktorý bol odsúhlasený Pozemkovým a lesným odborom, Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši 160 q objemového krmiva, 10 q jadrového krmiva a 40 q dužinatého krmiva a 300 kg soli.

Odstrel úžitkovej zveri v PR Bystrá bol realizovaný na základe Plánu chovu a lovu raticovej zveri, ktorý bol schválený Pozemkovým a lesným odborom, Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši vo výške 38 ks jelenej zveri, 16 ks srnčej zveri a 37 kusov diviacky zveri. Plán odstrelu bol splnený na 100 % u všetkých druhov raticovej zveri. Celková produkcia diviny za rok 2023 predstavovala 2.615 kg. Z tohto množstva bolo predaných 43 % (1.125 kg), vlastná spotreba predstavovala 3,5 % (90 kg) a 53,5 % (1.400 kg) bolo rozdelených pre členov PR Bystrá.

Pre udržanie dobrých vzťahov s Roľníckym družstvom v Pribyline, bola dňa 16.4.2023 zorganizovaná brigáda na zber skál. Brigády sa zúčastnilo 22 členov poľovného revíru, ktorí v priebehu 4 hodín vyzbierali skaly na ploche 5 hektárov. Dňa 14.5.2023 bola v rámci kampane „Čistý revír“ zorganizovaná akcia, počas ktorej sme za spoluúčasti dobrovoľníkov vyzbierali z pozemkov poľovného revíru Bystrá odpad o celkovej hmotnosti 1.160 kg. Odpad bol odvezený na zberný dvor obce, kde ho účastníci akcie následne vytriedili.

Vzhľadom na vývoj situácie okolo vnadenia a prikrmovania zveri, extrémneho tlaku na obhospodarovateľov poľovných revírov a celkovej snahy orgánov a organizácií ochrany prírody o prehodenie zodpovednosti za škody spôsobované medveďmi na poľovníkov, upustili sme aj v tomto roku od organizovania pozorovania zveri pre klientov.

Výbor pozemkového spoločenstva hodnotí veľmi pozitívne spoluprácu ako aj prínos poľovníkov pre naše pozemkové spoločenstvo. Zároveň chceme poďakovať poľovnej komisii, ako aj všetkým členom poľovného revíru za prácu, ktorú vykonali pre náš poľovný revír Bystrá, ako aj pre naše spoločenstvo. **V roku 2023 bol v poľovnom revíri Bystrá dosiahnutý kladný hospodársky výsledok vo výške 13.885,69 EUR.**

7 Údržba a opravy lesných ciest a skladov dreva

Veľké množstvo snehu, ktoré napadlo relatívne neskoro spôsobilo potrebu viacnásobnej zimnej údržby lesných ciest, ako z dôvodu realizácie dražieb vyťaženej drevnej hmoty, tak aj sprístupnenia porastov pre jarnú fázu prác v lesopestovnej činnosti. Zimnú údržbu lesných ciest sme vykonávali v spolupráci s firmou AGRO-LB s.r.o., pričom sme pluhovali cesty Bystrá po Vyšnú obecnú, Račková dolina po Michalovú lúku, Krivulňa po Jamu a úsek cesty od Kamenného po Brišné. **Celkové náklady na zimnú údržbu lesných ciest v roku 2023 predstavovali 1.020,00 EUR.**

Aj v roku 2023 predstavovala výroba a odvoz drevnej hmoty iba zlomok z objemov realizovaných do roku 2019. Z tohto dôvodu nedochádzalo k tak intenzívnemu poškodzovaniu odvozných lesných ciest. Avšak aj napriek tomu sme museli vykonať určitý objem údržbových prác.

Pravidelné čistenie priečných odvodňovacích žlabov (odrážok) sme zabezpečovali čiastočne personálom pozemkového spoločenstva, prácou brigádnikov a prostredníctvom firmy Portfel s.r.o., pričom bolo čistené priečne odvodnenie na lesných cestách Račková dolina, Lazy, Jama, Hrdovo, Mandrliačka a Bystrá dolina. **Celkové náklady na čistenie odrážok v roku 2023 predstavovali 684,00 EUR.**

Na úseku lesnej cesty Lazy od križovatky s cestou Medzi pajty po most cez Rakytinský potok sme museli vykonať **vyvetvenie zárastu krovín**, nakoľko tu dochádzalo k poškodzovaniu nákladných automobilov konármi pri odvoze dreva. **Vyvetvovanie vykonala firma IP-LES s.r.o., náklady predstavovali 240,00 EUR.**

Opravy poškodeného telesa cesty sme museli vykonávať v lokalitách Kamenné, Hrdovo, Pod hrádkom, v Račkovej doline a Úzkej doline. Vo väčšine prípadov sa jednalo o poškodenia ciest spôsobené odvozom dreva. Oprava cesty v Úzkej doline bola realizovaná v spolupráci s pozemkovými spoločenstvami z Vavrišova a Liptovskej Kokavy. V lokalite Hrdovo bolo nutne počas rekonštrukcie telesa cesty uskutočniť zároveň výmenu nevhodnej rúry priepustu a uskutočniť rozšírenie cesty v mieste zamýšľaného vybudovania plateného parkoviska. **Celkové náklady na opravu uvedených úsekov lesných ciest predstavovali 6.117,00 EUR. Opravy ciest realizovala firma Zerox s.r.o..**

V spolupráci s Pozemkovým spoločenstvom bývalých urbarialistov obce Liptovská Kokava sme zabezpečili **obnovu zábradlia na spodnom moste cez Račkov potok v Úzkej doline. Výrobu a osadenie nového zábradlia vykonala firma Zerox s.r.o., pri čom finančná spoluúčasť nášho pozemkového spoločenstva predstavovala 825,00 EUR.**

Nakoľko sme začiatkom roku 2023 využívali väčšie množstvo nami neobhospodarovaných pozemkov ako sklady dreva, bolo nevyhnutné uviesť tieto do pôvodného stavu. Rovnako tak bolo potrebné vykonať údržbu aj na skladoch dreva nachádzajúcich sa na lesnom pôdnom fonde a to hlavne v turisticky navštevovaných lokalitách. **Asanáciu dočasných a údržbu dlhodobých skladov dreva vykonala firma Portfel s.r.o., pričom náklady na túto činnosť predstavovali 2.640,00 EUR.**

Celkove sme v roku 2023 investovali do opráv lesnej cestnej siete, asanácie a údržby skladov dreva 11.526 EUR.

8 Ostatné úlohy vyplývajúce z plánu hlavných úloh a mimoriadne úlohy

8.1 Právna pomoc pri riešení majetkových nezrovnalostí

Výbor pozemkového spoločenstva sa v minulom roku snažil pokračovať v riešení majetkových nezrovnalostí. Pre podielnikov boli podobne ako v predchádzajúcom období vytvorené podmienky pre bezplatnú právnu pomoc advokátskej kancelárie JUDr. Jančiho. Vzhľadom na nižší záujem podielnikov, neboli organizované stretnutia priamo v kancelárií PSBU. Záujemcovia využili možnosť podania formulára k dodatočnému dedičskému konaniu v kancelárií Dr. Jančiho. Zároveň si dovoľíme na vás podielnikov znovu apelovať, aby ste si overili či nezostal po vašich predkoch neprededený majetok. Môžete tak urobiť v kancelárii pozemkového spoločenstva, kde je vedená databáza neprededených podielov, alebo na stránke <https://kataster.skgeodesy.sk>. V prípade, ak by ste objavili podiel, ktorého predpokladáte, že ste jeho potenciálnym dedičom, môžete požiadať o pomoc kanceláriu pozemkového spoločenstva. Zároveň je na našej webovej stránke zverejnený postup a formuláre, ktoré môžu výrazne urýchliť proces podania žiadosti o dodatočné dedičské konanie. Aj v roku 2024 výbor pozemkového spoločenstva plánuje pokračovať v započatom procese a oslovovať ďalších potenciálnych dedičov. V tomto kontexte si ešte dovoľujeme

informovať podielnikov, že po zmene legislatívy je pozemkové spoločenstvo povinné vyplácať dividendy za podiely neznámych vlastníkov Slovenskému pozemkovému fondu.

8.2 Náhrady za obmedzenie hospodárenia

Výbor pozemkového spoločenstva disponoval informáciou o tom, že koncom roku 2022 budú zverejnené voľne dostupné ortofoto snímky, ktoré môžeme využiť ako podklad pre vyčíslenie ujmy, čo predstavuje ušetrenie značných nákladov, oproti alternatíve s individuálnym zalietavaním a spracovávaním leteckých snímok. Z uvedeného dôvodu v roku 2022 nebolo objednané ortofoto mapovanie a spracovanie leteckých snímok. Po vyhodnotení podkladov sme aj v roku 2022 zistili iba minimálny nárast plochy kalamitou poškodených plôch (0,87 ha) v porastoch, v ktorých nebolo možné spracovávať kalamitu v dôsledku nepovolenia výnimky zo zakázaných činností rozhodnutím Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 6929/2014 a ďalších nadväzných rozhodnutí. Uvedený minimálny nárast je spôsobený hlavne tým, že v porastoch s predispozíciou pre aktiváciu podkôrneho hmyzu resp. iných škodlivých činiteľov už bola vyplatená náhrada za obmedzenie bežného hospodárenia na väčšinu hmoty uvedenej v opise porastu Programu starostlivosti o les. Vzhľadom k tomu, že prípadne žiadaná ujma by predstavovala iba sumu cca 5.000 EUR, ako aj vzhľadom na ďalšie náklady súvisiace s podaním žiadosti o ujmu, rozhodol výbor pozemkového spoločenstva, že naše pozemkové spoločenstvo nebude v roku 2023 podávať žiadosť o ujmu, pričom náhradu za kubíky z predchádzajúcich rokov si bude uplatňovať spolu s náhradou za kalamitu vzniknutú v nasledujúcich rokoch.

V zmysle schváleného plánu hlavných úloh pre rok 2023 mal výbor pozemkového spoločenstva zabezpečiť vyplatenie náhrady za zníženie kvality drevnej hmoty v dôsledku nepovolenia spracovania kalamity v roku 2020. Podrobný popis správneho konania v danej veci je uvedený v Správe o činnosti výboru v roku 2022. Vzhľadom na metodiku tvorby znaleckých posudkov na ujmy za zníženie kvality drevnej hmoty, sa výška požadovanej ujmy vypočíta ako rozdiel medzi reálnou cenou za predaj guľatiny a cenou sortimentu v čase vzniku kalamity. Preto musí dôjsť najskôr k spracovaniu predmetnej kalamity, resp. zaevidovaniu nespracovanej kalamity do evidencií a až následne môže byť vypracovaný znalecký posudok žiadosti o ujmu. Na základe podmienok uvedených v rozhodnutí sme mohli začať drevnú hmotu z daných porastov spracovávať od 1. septembra 2022. Táto hmota musela byť evidovaná a predávaná samostatne. Ťažba predmetnej hmoty bola ukončená v januári 2023

a jej predaj dobiehal do júna 2023. Ihneď nato boli spracované podklady pozostávajúce z kópií rozhodnutí orgánov ochrany prírody, fotokópií faktúr za výrobu a predaj drevnej hmoty a tabuliek sumarizujúcich výrobu a predaj chronologicky, podľa jednotlivý porastov, s uvedením cien výroby a predaja drevnej hmoty. Dňa 15.7.2023 boli podklady odovzdané na vypracovanie znaleckého posudku Ing. Ľubomírovi Halkovi. Bohužiaľ po aplikovaní vyššie uvedenej metodiky znalec zistil, že sa nám drevnú hmotu z kalamity vzniknutej v roku 2020 podarilo predáť v rokoch 2022 a 2023 za vyššiu cenu, aká bola v roku 2020 a teda môžeme žiadať iba o náhradu za hmotu, u ktorej došlo k takému znehodnoteniu, že by jej spracovanie predstavovalo riziko z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Táto hmota bola zaevidovaná v lesníckej evidencii z roku 2022 ako „náhodná nevykonaná ťažba“. Znalecký posudok na nespracovanú hmotu bol vypracovaný následne samostatne a odovzdaný znalcom dňa 12.2.2024. Z posudku vyplýva možnosť uplatnenia si ujmy na 130 m³, v celkovej hodnote 4.563,55 EUR. Výbor pozemkového spoločenstva zabezpečí bezodkladné podanie žiadosti o vyplatenie újmy.

8.3 Údržba a oprava majetku pozemkového spoločenstva

Vzhľadom na havarijnú situáciu muselo pozemkové spoločenstvo vykonať **rekonštrukciu mostov na Prostrednom, Pod Klinom a na Mandrliacke**. Nakoľko sa mosty na Prostrednom a Pod Klinom nachádzajú na turistickom chodníku, podarilo sa nám na ich opravu zariadiť spoluprácu s Nadáciou EPH (Energetický a priemyslový holding), ktorá financovala práce spojené s výstavbou uvedených mostov. Naše pozemkové spoločenstvo prispelo dodaním materiálu (dreva) a jeho vývozom na miesto realizácie. Most na Mandrliacke bol v plnej miere financovaný z prostriedkov pozemkového spoločenstva. **Práce dodala firma Portfel s.r.o. v cene 800,00 EUR.**

Výmena strešnej krytiny na kolibe Sigoť prebehla v mesiaci júl a vykonala ju firma BeeForest s.r.o.. Koliba bola prekrytá rovnako ako v predchádzajúcom období smrekovcovými neomietanými doskami. **Cena práce pri výmene strešnej krytiny bola 1.000,00 EUR.**

Náklady na prípravu a vývoz materiálu pre obnovu mostov a strešnej krytiny na kolibe Sigoť predstavovali: cena guľatiny - 510,72 EUR (vlastná produkcia 9,12 m³), cena porezu guľatiny – 633,00 EUR (Píla Petro s.r.o.), vývoz materiálu Sigoť a Prostredné – 480,00 EUR

(AGRO LB s.r.o.), vyťahnutie materiálu na most Pod Klinom koňmi – 369,96 EUR (IP-LES s.r.o.).

Celkové náklady na materiál predstavovali 1.993,68 EUR.

Opravu oporného múru cesty na Prostrednom vykonala firma ZEROX s.r.o.. Oprava spočívala v odstránení pôvodných drevených výplní, odkopaní a odvoze materiálu za oporným múrom a obnove drevených výplní z nového materiálu. Cena práce fakturovaná firmou ZEROX s.r.o. bola 2.552,00 EUR, cena guľatiny použitej ako výplň oporného múru bola 362,88 EUR (vlastná produkcia 6,48 m³). **Celkové náklady na obnovu oporného múru boli 2.914,88 EUR.**

Majetkové tabule označujúce hranice pozemkového spoločenstva boli dodané firmou Portfel s.r.o. v počte 10 kusov. Pracovníci pozemkového spoločenstva vykonali obhliadku pôvodných tabúl, pričom sa rozhodli vymeniť pôvodné poškodené tabule v lokalitách Teheleň, Brišné, Dievocká, Lazy, Krivula, Záhutie a Hrdovo. Ostatné tabule zatiaľ nepotrebujú výmenu. Osadenie tabúl zabezpečila firma Portfel s.r.o.. Zvyšné tabule sú uložené v sklade pri Penzióne SILEO a budú použité podľa potreby. **Cena za dodanie a osadenie tabúl bola 2.000,00 EUR.**

Výber firmy pre **obnovu externého náteru Penziónu SILEO** sa uskutočnil verejnou súťažou. Oznámenie o vyhlásení súťaže bolo zverejnené na webovej stránke pozemkového spoločenstva dňa 3.4.2023. Súťaže sa zúčastnilo celkovo 4 záujemcovia. Víťaznou sa stala ponuka firmy BeeForest s.r.o.. Obnova náteru prebehla v mesiaci september, pričom bol celý exteriér natretý v 2 vrstvách náterovou hmotou Koranol. **Náklady na obnovu náteru boli 7.590,00 EUR.**

Opravu múru pivničného schodišťa Penziónu SILEO realizovala firma Rýchla parta Plus s.r.o.. Skutočný rozsah potrebnej opravy sme zistili až po odkopaní múru, ktorý bol v plnom rozsahu podmočený a rozpadnutý. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné realizovať rozsiahlejšiu opravu spočívajúcu v rekonštrukcii schodiskového múru, jeho spevnení zabetónovaním z vonkajšej strany a odvedením dažďovej vody z odkvapov rúrami do odvodňovacieho kanála. **Fakturovaná cena týchto stavebných úprav bola 4.409,22 EUR.**

Rekonštrukciu ochranného chodníka Pátorské – Krivula bola vykonaná v mesiaci september 2023. **Realizovala ju firma Portfel s.r.o. v cene 2.170,00 EUR.**

Celkové plánované náklady na údržbu a opravu majetku pozemkového spoločenstva boli schválené valným zhromaždením konaným dňa 18.3.2023 vo výške 28.000,00 EUR. **Reálne náklady na zabezpečenie prác predstavovali 22.877,78 EUR. Práce sa teda podarilo vykonať oproti plánu s úsporou 5.122,22 EUR (18,29 %).**

8.4 Parkoviská

Aj v roku 2023 spolupracovalo naše pozemkové spoločenstvo spolu s Pozemkovým spoločenstvom bývalých urbarialistov Liptovská Kokava a Urbárskym spolkom vo Vavrišove na prevádzkovaní parkoviska v Račkovej doline. Pri výbere parkovného ako aj kontrole sa uplatnili systémové nastavenia z roku 2021. **V roku 2023 predstavoval čistý zisk z parkoviska pre naše pozemkové spoločenstvo 2.677,02 EUR.**

Zároveň sa nám podarilo v roku 2023 vybudovať vlastné platené parkovisko v lokalite Hrdovo. Podrobnosti o realizácii tohto parkoviska boli prezentované v správe o plnení prijatých uznesení. **Tržby z parkoviska v Hrdove za rok 2023 predstavovali 482,51 EUR.**

8.5 Minimalizácia negatívnej činnosti obyvateľov rómskej osady

Počas celého roku 2023 sme pracovali aj na minimalizácii negatívnej činnosti spôsobovanej obyvateľmi rómskej osady v Pribyline. Začiatok roku bol poznamenaný obligátnymi krádežami dreva, bohužiaľ musíme konštatovať, že aj väčšieho rozsahu. Vo večerných hodinách dňa 20.2.2023 bola nahlásená predsedovi pozemkového spoločenstva informácia o staršom nelegálnom výrube obyvateľmi rómskej osady pri Múzeu liptovskej dediny, na parcele KN-E 4934 k.ú. Pribylina. Uvedená skutočnosť bola preverená pracovníkmi pozemkového spoločenstva hneď ráno 21.2.2023. Na predmetnej parcele bolo vyrúbaných viac ako 30 kusov stromov s priemerom od 5 do 25 cm. O tejto skutočnosti sme bezodkladne upovedomili Políciu, pričom sa prípadom zaoberalo oddelenie envirokriminality zo Žiliny.

Pracovníci pozemkového spoločenstva v spolupráci s príslušníkmi policajného zboru vykonávali pravidelné hliadkovanie v najviac atakovaných lokalitách, počas ktorého bolo zadržaných niekoľko páchatel'ov. Štyri prípady boli následne riešené prostredníctvom priestupkového konania.

V letných mesiacoch sa zase hliadkovanie zameralo na elimináciu zberu lesných plodov na našich pozemkoch. V tomto prípade musíme bohužiaľ konštatovať, že intenzita návštev

pozemkov nášho pozemkového spoločenstva rómami za účelom zberu lesných plodov podstatne vyššia ako v minulosti. Z tohto dôvodu sme oslovili na spoluprácu pri potieraní nelegálneho zberu lesných plodov Správu TANAPu. Následne boli ohrozené lokality pravidelne kontrolované pracovníkmi pozemkového spoločenstva, členmi požiarnych hliadok a strážcami Správy TANAPu. Organizáciu hliadok zabezpečoval predseda pozemkového spoločenstva.

9 Projekty

Počas celého roku výbor pozemkového spoločenstva monitoroval výzvy vyhlasované Pôdohospodárskou platobnou agentúrou. Bohužiaľ, výzva „8.3 – Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarmi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami“, ktorá bola vyhlásená v auguste, bola zameraná na „Realizácie adaptácie lesov na klimatickú zmenu a ochrana lesných porastov pred škodami spôsobenými raticovou zverou“, mala bodovacie kritéria nastavené takým spôsobom, že naše pozemkové spoločenstvo by nemalo šancu uspieť v schvaľovacom procese.

V roku 2023 však bolo naše pozemkové spoločenstvo zapojené do niekoľkých projektových výziev:

9.1 Penzión SILEO – jazierko a pozorovateľňa spevavcov

V spolupráci s firmou LiptovTravel s.r.o., ako nájomcom Penziónu SILEO sme zareagovali na výzvu administrovanú MAS Horný Liptov z operačného programu „Program rozvoja vidieka 2014-2020“, primárna fokusová oblasť: 6B. Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach. Projekt „*Penzión SILEO – jazierko a pozorovateľňa spevavcov*“ je zameraný na rozšírenie poskytovaných služieb a zvýšenie atraktivity prostredia areálu pre verejnosť. **Celková výška oprávnených výdavkov projektu je 28.102 EUR. Zmluva k poskytnutiu nenávratného finančného príspevku bola podpísaná 17.10.2022, realizácia stavebných prác prebehla v roku 2023 a v roku 2024 bude podaná žiadosť o platbu.**

9.2 Grant Nadácie Slovenského plynárenského priemyslu a.s. na podporu obnovy lesných porastov v Tatranskom národnom parku

Výboru pozemkového spoločenstva sa podarilo pre rok 2023 zabezpečiť grant vo výške 26.973,50 EUR z Nadácie Slovenského plynárenského priemyslu a.s. na financovanie obnovy

porastov poškodených biotickými a abiotickými škodlivými činiteľmi. Z udeleného grantu bolo financované zalesňovanie voľnokorennými sadenicami s dôrazom na zvyšovanie biodiverzity a stability obnovovaných porastov.

9.3 Grant Nadácie Energetický a průmyselný holding a.s., na podporu turistickej infraštruktúry v Tatranskom národnom parku

V spolupráci so Správou Tatranského národného parku, hlavne s jeho bývalým riaditeľom Ing. Pavlom Majkom, sme získali grant na spolufinancovanie obnovy mostov na turistickom chodníku v Račkovej doline. Celková výška udeleného grantu predstavovala 2.000,00 EUR a bola použitá na úhradu nákladov na prácu pri obnove mostov na Prostrednom a Pod Klinom.

Tabuľka č. 7: Prehľad o zapojení PSBU obce Pribylina do projektových výziev

Projekt	Stav realizácie	Žiadané o príspevok	Udelený príspevok	Realizované v roku 2023
<i>Penzión SILEO – jazierko a pozorovateľňa spevavcov</i>	Prebieha realizácia	28102	28102	0
<i>Grant Nadácie Slovenského plynárenského priemyslu a.s. na podporu obnovy lesných porastov v Tatranskom národnom parku</i>	Realizované	26973	26973	26973
<i>Grant Nadácie Energetický a průmyselný holding a.s., na podporu turistickej infraštruktúry v Tatranskom národnom parku</i>	Realizované	2000	2000	2000
SPOLU		57075	57075	28973

10 Palivové a úžitkové drevo

V roku 2023 sme sa stretli s opätovným nárastom požiadaviek na dodanie palivového dreva, pričom sme evidovali 171 žiadostí podielnikov o hotové palivové drevo. **Celkove sme pre podielnikov v roku 2023 zabezpečili 1.190 prm palivového dreva (784,09 m³) a 48 prm kánikov (31,61 m³).** Z uvedeného množstva palivového dreva s dovozom predstavovalo 170 prm dodávky, ktoré sa nepodarilo realizovať v roku 2022. V roku 2023 sme vydali celkove 9 povolení na samovýrobu, pričom si záujemcovia nachystali celkove 13,80 m³ zbytkov po ťažbe s priemerom do 7 cm.

Úžitkové drevo bolo poskytnuté piatim podielnikom v celkovom objeme 97,94 m³. Výbor pozemkového spoločenstva zaevidoval dve ďalšie žiadosti o pridelenie úžitkového dreva. Nakoľko sme nedisponovali dostatočným množstvom guľatiny v požadovanej kvalite, budú tieto žiadosti vybavené v roku 2024.

Záver

Vážení členovia pozemkového spoločenstva, dovoľte mi ešte na záver v krátkosti zhodnotiť celé funkčné obdobie výboru. Roky 2019 až 2023 môžeme hodnotiť ako mimoriadne náročné a problematické. Pandémia COVIDu 19 nám po dobu 3 rokov neumožnila zvolanie riadneho valného zhromaždenia, čo malo veľký dopad na prijímanie strategických rozhodnutí. Turbulencie na politickej scéne na niekoľko rokov prakticky paralyzovali činnosť Pôdohospodárskej platobnej agentúry, ktorá v tomto období nevyhlasovala výzvy na podporu podnikov v lesníckom sektore. Taktiež sme pocítili dôsledky zdražovania pohonných hmôt, ktoré sa výrazne odrazili na cenách dodávateľov. No najvýraznejšie sa nás dotkla zmena zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, ktorá vstúpila do platnosti v roku 2020. Uvedená novela zaviedla pre obhospodarovateľov lesa povinnosť nahlasovania vzniku kalamity, ktorej spracovávanie muselo byť následne schvaľované organizáciami, resp. orgánmi ochrany prírody. V dôsledku nekompetentnosti a lajdáckosti uvedených organizácií nám bolo v roku 2020 pozastavené spracovávanie kalamity. V nasledujúcich rokoch bolo časove obmedzené vykonávanie ťažieb na obdobie od 1.9. do 31.1.. Dôsledky sme pocítili prakticky okamžite, nakoľko sme prišli o možnosť aktívneho boja s podkôrnym hmyzom. Samozrejme oddialenie ťažieb pre nás znamená aj znižovanie kvality predávanej drevnej hmoty a priamu stratu na tržbách. Avšak táto situácia nás ovplyvnila aj nepriamo. Došlo k rozpadu mnohých skúsených pracovných skupín, čo v kontexte vynútenej orientácie ťažieb do zimného obdobia viedlo k zvyšovaniu cien dodávateľov ťažbových prác.

Všetky uvedené komplikácie mali výrazný vplyv na ekonomiku pozemkového spoločenstva. Ťažby za obdobie rokov 2019-2023 predstavovali najnižší 5 ročný objem ťažieb v celej histórii nášho urbáru (predstavovali iba 25.225 m³, čo predstavuje iba 24 % z objemu rokov 2014-2018), čomu zodpovedajú aj nepomerne nižšie tržby oproti predchádzajúcemu obdobiu. V tomto smere nám čiastočne pomohol priaznivý vývoj cien ihličnatej guľatiny v rokoch 2021 a 2022. Spolu so snahou výboru pozemkového spoločenstva o optimalizáciu systému predaja dreva formou aukcií, sme dokázali zabezpečiť v rokoch 2021 až 2023 najvyššie priemerné speňaženie drevnej hmoty v histórii nášho pozemkového spoločenstva (v roku 2022 predstavovalo až 102,15 EUR/m³). Výbor pozemkového spoločenstva sa zároveň snažil optimalizáciu všetky nákladov. Najvyššie úspory boli dosiahnuté znížením počtu zamestnancov. Od roku 2020 bolo zrušená pracovná pozícia „lesník“. Nakoľko je ale zmysle § 47 zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch, naše pozemkové spoločenstvo vzhľadom na

obhospodarovanú výmeru povinné zamestnávať okrem odborného lesného hospodára ešte jednu osobu s minimálne s úplným stredným odborným vzdelaním lesníckeho zamerania, vykonával funkciu lesníka od roku 2020 predseda spoločenstva Ing. Michal Králik, bez nároku na navýšenie mzdy, čím boli ušetrené náklady v odhadovanej výške 70.000 EUR. Značné úspory nákladových položiek zabezpečil podrobný audit stavu holín a zakladaných kultúr, na ktorých sa následne prehodnotila potreba vykonávania jednotlivých výkonov lesopestovných prác. Výbor pozemkového spoločenstva sa zároveň snažil o hľadanie doplnkových a alternatívnych zdrojov príjmov. V spolupráci s pozemkovými spoločenstvami z Vavrišova a Liptovskej Kokavy sme začali prevádzkovať platené parkoviská v Račkovej doline. Zároveň sme od roku 2023 začali prevádzkovať vlastné parkovisko v Hrdove. Od roku 2019 sme organizovali komerčné pozorovania medveďov pre klientov a fotografov. Bohužiaľ pre zmenu politickej a spoločenskej klímy sme museli túto dobre rozbehnutú aktivitu v roku 2022 ukončiť. Výbor taktiež naštartoval procesy pre realizáciu IBV Brezinka a výstavbu chaty pre na komerčné využívanie.

Ako veľmi správna sa ukázala stratégia tvorby rezerv v ekonomicky priaznivom období rokov 2014-2018, na financovanie zákonom predpísanej starostlivosti o kalamitné holiny, ktoré vznikli v danom období a vyžadovali starostlivosť a investície aj v rokoch 2019-2023. Na celkové financovanie tejto činnosti však výbor pozemkového spoločenstva musel hľadať aj iné zdroje. **Podarilo sa nám tak získať 234.039 EUR ako ujmu za obmedzenie bežného hospodárenia a 430.276 EUR na rôznych projektoch a grantových schémach**, vo väčšej miere účelovo viazaných na lesopestovnú činnosť. **Celkove sme za roky 2019-2023 vykonali lesopestovnú činnosť v celkovej hodnote 881.823 EUR** (z čoho sme až 41 % dokázali financovať prostredníctvom čerpania grantových schém).

Výbor si počas celého svojho funkčného obdobia uvedomoval nevyhnutnosť priebežného investovania do opráv a údržby majetku pozemkového spoločenstva. Aj napriek rapidnému zníženiu objemu výroby sme investovali do údržby lesnej cestnej siete 38.489 EUR. Ďalej sme zabezpečili obnovu 3 mostov a rekonštrukciu obvodových chodníkov v celkovej dĺžke 2.530 metrov. V areály Penziónu SILEO sme vybudovali prístrešok na dlhodobé uskladnenie reziva. Vykonali sme výmenu strešnej krytiny na kolibe Sigoť. Prebehla kompletná rekonštrukcia oporného múru na Prostrednom a výmena majetkových tabúl na hraniciach pozemkového spoločenstva. Zabezpečili sme obnovu náteru exteriéru Penziónu SILEO

a opravu a odvodnenie pivničného schodišťa. Výbor pozemkového spoločenstva tak nezanechal investičný dlh pre novozvolené vedenie.

Môžeme teda konštatovať, že výbor pozemkového spoločenstva sa aj v tejto neľahkej situácii vo svojej práci snažil optimalizovať systém riadenia pozemkového spoločenstva pre zvyšovanie ekonomickej efektívnosti. No taktiež sme sa vždy snažili hľadať správnu hranicu medzi potrebami pozemkového spoločenstva a jeho podielníkmi ako fyzickými osobami. Aj vďaka tomu sme dokázali **za roky 2019 až 2023 vyplatiť členom pozemkového spoločenstva dividendy v celkovej výške 331.495 EUR.**

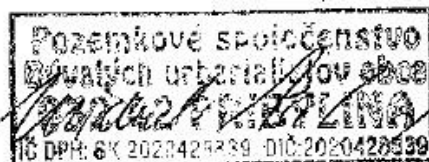
Tabuľka č. 8: Porovnanie výrobných a ekonomických ukazovateľov za obdobie 2009-2023

Ukazovateľ	Jednotka	Obdobie		
		2009-2013	2014-2018	2019-2023
Výroba				
Ťažba	m3	47 096	103 224	25 225
Zalesňovanie	ks	646 970	1 229 688	814 760
Ochrana proti burine (výžin)	ha	473	1 072	1 249
Ochrana proti zveri	ha	353	998	966
Prerezávky	ha	24	135	37
Ekonomické ukazovatele				
Hospodársky výsledok pred zdanením	EUR	270 129	1 401 061	261 706
Pomer náklady/výnosov	%	89	78	89
Celková hodnota majetku k 31.12. posledného roku	EUR	1 393 056	2 131 236	1 521 263
Stav disponibilných finančných prostriedkov k 31.12. posledného roku	EUR	256 083	947 410	710 756
Pomer hospodársky výsledok/ťažba	EUR/m3	5,73	13,57	10,37
Čerpanie eurofondov	EUR	656 255	1 611 518	430 276
Vyplatené ujmy za obmedzenie bežného hospodárenia	EUR	0	157 401	234 039
Vyplatené dividendy	EUR	326 055	750 098	331 495
Pomer vyplatené dividendy/ťažba	EUR/m3	6,92	7,26	13,14

Vážení členovia pozemkového spoločenstva, dovoľte mi aby som sa vo vašom mene tu teraz, z tohoto miesta poďakovať všetkým ľuďom, ktorí nám svojou prácou pomohli zvládnuť uplynulých náročných 5 rokov. V prvom rade moja vďaka patrí zamestnancom pozemkového spoločenstva účtovníčke Radke Forgáčovej a odbornému lesnému hospodárovi p. Ivanovi Behárkovi, ale aj p. Jánovi Čatlošovi, ktorý vykonával funkciu lesníka v roku 2019. Chcem sa poďakovať členom výboru a rovnako tak členom dozornej rady, hlavne jej predsedníčke Mgr. Dagmar Jurčovej, členom komisie poľovníctva a poľovnému hospodárovi p. Jánovi Stračiakovi. Za spoluprácu ďakujem starostom obce Ing. Milanovi Kohútovi a p. Danielovi Pokrievkovi. Naším dodávateľom pestovných prác firmám Portfel s.r.o., TatraGreen s.r.o., Somstrom s.r.o.

a Lesos s.r.o., p. Ľubošovi Jánoščíkovi a Ing.Enrikovi Papánovi – Lespap a ako aj dodávateľom sadeníc boli LES-POL s.r.o., Loskol s.r.o. a Jozefovi Majerskému. Ťažbárom p. Petrulákovi, p. Debnárovi, ako aj firmám MB+VG s.r.o., IP-LES s.r.o., TETRIX s.r.o. a Rental Service s.r.o.. Naším odberateľom firmám K-FOREST s.r.o., WoodVia s.r.o. a In-motion s.r.o., ako aj všetkým firmám zapájajúcim sa do aukcií drevnej hmoty. Taktiež firmám ZEROX s.r.o. a Rýchla Parta Plus s.r.o. za pomoc pri údržbe lesných ciest a ostatného majetku spoločenstva. Ďalej sa chcem poďakovať advokátskej kancelárii JUDr. Jančího, , firme LD Centrum, geodetom Ing. Vrlíkovi, Ing. Durišovi a Ing. Glútovi. Bezpečnostnému technikovi p. Tomčíkovi, p. Miroslavovi Stračiakovi za kontrolu nášho účtovníctva. Dobrovoľnému hasičskému zboru v Pribyline, ako aj všetkým ostatným organizačným zložkám hasičov. Ďakujem Roľníckemu družstvu a p. Branislavovi Juríkovi za spoluprácu a pochopenie pri umiestňovaní dočasných skladov dreva. Všetkým poľovníkom za príkladnú starostlivosť o náš poľovný revír Bystrá. Za príkladnú spoluprácu ďakujeme aj Klubu pribylinských turistov a lyžiarov, ktorý nám pomáha so starostlivosťou o Kolibu pod Klinom. A nesmieme zabúdať poďakovať ani ľuďom, ktorí sú vždy ochotní poradiť a pomôcť nám: Ing. Halkovi, Ing. Eliášovej, Ing. Šebeovej a Ing. Kováčovi z Pozemkového a lesného odboru Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši, Ing. Celerovi, Ing. Pemčákovi a Ing. Majkovi zo Správy Tatranského národného parku, Ing. Golianovi a Ing. Borošovi zo Štátnej ochrany prírody, MVDr. Stupkovi z Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy, Dr. Vargovi a Mgr. Vojtušovi z Odboru starostlivosti o životné prostredie Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši. Bez práce týchto ľudí by sme iba veľmi ťažko zvládli náročné obdobie rokov 2019 až 2023.

V Pribyline 9.3.2024

Ing. Michal Králik
Predseda PSBU obce Pribylina